Martina Repas
Maja Ovčak Kos
Elizabeta Zirnstein

PRAVO INTELEKTUALNE LASTNINE

2., spremenjena in dopolnjena izdaja

Urednica
Martina Repas

LEXPERA®
GV ZALOŽBA
Ljubljana 2026

KAZALO

PREDGOVOR K DRUGI, SPREMENJENI IN DOPOLNJENI IZDAJI 27

PREDGOVOR K PRVI IZDAJI 28

RECENZIJI 31

KNJIGI NA POT 35

KRATICE IN OKRAJŠAVE 39

POGLAVJE I
UVOD V PRAVO INTELEKTUALNE LASTNINE

1. Številna vprašanja 47
2. Kratka zgodovina pravic intelektualne lastnine 50
3. Intelektualna lastnina in pravo intelektualne lastnine. 53
4. Vrste pravic intelektualne lastnine. 57
   - 4.1. Avtorska in sorodne pravice 57
   - 4.2. Pravice industrijske lastnine 58
   - 4.3. Pravice sui generis intelektualne lastnine 61
   - 4.4. Druge kategorije intelektualnih stvaritev (domene ter tehnično znanje in izkušnje) 62
5. Temeljne razlike med avtorskimi pravicami in pravicami industrijske lastnine. 65
6. Temeljna načela in značilnosti pravic intelektualne lastnine . . 66
7. Pravilo izčrpanja pravic intelektualne lastnine 68
   - 7.1. Splošno 68
   - 7.2. Regionalno izčrpanje. 71
     - 7.2.1. Uvodno 71
     - 7.2.2. Dajanje proizvoda na trg. 72
     - 7.2.3. Imetnik ali oseba s soglasjem 73

7.2.4. Dokazno breme in standard dokazovanja 77
7.3. Izjeme od izčrpanja pravic intelektualne lastnine 78
8. Viri prava intelektualne lastnine 83
8.1. Nacionalni viri 83
8.2. Mednarodni viri 85
8.2.1. Splošno 85
8.2.2. Konvencija o ustanovitvi Svetovne organizacije za intelektualno lastnino (Konvencija SOIL) 86
8.2.3. Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine (Pariška konvencija) 87
8.2.4. Sporazum TRIPS 89
8.3. Pravni viri EU 90
9. Nacionalne in nadnacionalne pravice industrijske lastnine . . . 90

POGLAVJE II

PATENT

1. Pojem in pravni viri 93
1.1. Mednarodni viri 94
1.1.1. Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine 94
1.1.2. Sporazum TRIPS 95
1.1.3. Pogodba o sodelovanju na področju patentov . . 95
1.1.4. Evropska patentna konvencija (Konvencija o podeljevanju evropskih patentov; EPK) 95
1.1.5. Budimpeška pogodba o mednarodnem priznanju depozita mikroorganizmov za postopek patentiranja 97
1.1.6. Pogodba o patentnem pravu 97
1.1.7. Strasbourški sporazum o mednarodni klasifikaciji patentov 98
1.2. Pravni predpisi EU 98
2. Vrste patentov 99
3. Predpostavke patentibilnosti 101
3.1. Splošno 101
3.2. Izum 102
3.2.1. Opredelitev izuma 102
3.2.2. Izključitve iz patentibilnosti 103
3.3. Novost izuma 107

3.3.1. Splošno 107
3.3.2. Splošno dostopno tehnično znanje 109
3.3.3. Prejšnje pravice 112
3.3.4. Neškodljivo razkritje izuma javnosti 112
3.3.5. Farmacevtska izjema 114
3.4. Inventivnost izuma 115
3.4.1. Pojem inventivnosti 115
3.4.2. Posebnost pri patentu s skrajšanim trajanjem . . 118
3.5. Industrijska uporabljivost in zadostno razkritje izuma . . 118
4. Izjeme od patentibilnosti 119
4.1. Splošno 119
4.2. Izumi, katerih uporaba je v nasprotju z javnim redom ali moralo 120
4.3. Izumi kirurških, diagnostičnih in drugih postopkov zdravljenja 121
4.4. Rastlinske sorte, živalske pasme in bistveni biološki postopki 123
4.4.1. Splošno 123
4.4.2. Rastlinske sorte 124
4.4.3. Živalske pasme 125
4.4.4. Bistveni biološki postopki 126
5. Obseg patentnega varstva in pravice iz patenta 128
5.1. Predmet varstva 128
5.2. Pravice iz patenta 132
5.3. Omejitve pravic iz patenta 133
5.3.1. Omejitve pravic iz patenta v 19. členu ZIL-1 . . . 134
5.3.2. Omejitev pravic iz patenta v zvezi z biotehnološkim materialom 136
5.3.3. Pravica poprejšnje uporabe 137
6. Prenehanje patenta 139
7. Načini pridobitve patenta 141
7.1. Uvodna pojasnila 141
7.2. Pridobitev patenta po nacionalni poti 142
7.3. Mednarodna prijavna pot po PCT 145
7.4. Pridobitev patenta po EPK 147
7.5. Evropski patent z enotnim učinkom 150

POGLAVJE III

DODATNI VARSTVENI CERTIFIKAT

1. Pojem in pravni viri 155
2. Splošno 156
3. Razlogi za uvedbo DVC 156
4. Predmet varstva in učinek DVC 157
5. Predpostavke za podelitev DVC 159
   5.1. Vsebinske predpostavke 159
   5.2. Druge predpostavke 164
6. Trajanje DVC 165
7. Prenehanje 167

POGLAVJE IV

MODEL

1. Pojem in pravni viri 169
   1.1. Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine 170
   1.2. Sporazum TRIPS 171
   1.3. Haaški sporazum o mednarodnem depozitu vzorcev in modelov 171
   1.4. Locarnski aranžma o ustanovitvi mednarodne klasifikacije za industrijske vzorce in modele 172
   1.5. Pravni predpisi EU 172
2. Predmet varstva 174
   2.1. Splošno 174
   2.2. Videz 175
   2.3. Značilnosti 176
   2.4. Izdelek 177
3. Kompleksni izdelki 178
4. Izključitve 179
   4.1. Funkcionalne značilnosti 179
   4.2. Medsebojne povezave 180
   4.3. Videz izdelka je v nasprotju z javnim redom in moralo 181
5. Pogoji za registracijo in veljavnost modela 182
   5.1. Uvodna pojasnila 182
   5.2. Novost 183

5.3. Individualna narava 186
5.4. Model z zgodnejšim datumom vložitve prijave 189
6. Pravice iz modela 190
7. Omejitev pravic iz modela 192
8. Pravice poprejšnje uporabe 194
9. Prenehanje modela 194
10. Neregistrirani model EU 195
11. Načini pridobitve modela 197

POGLAVJE V
ZNAMKA

1. Pojem in pravni viri 199
1.1. Uvodno 199
1.2. Mednarodni pravni viri 201
1.2.1. Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine 201
1.2.2. Sporazum TRIPS 203
1.2.3. Madridski sporazum o mednarodnem registriranju znamk in Protokol k Madridskemu sporazumu o mednarodnem registriranju znamk 204
1.2.4. Nicejski sporazum o mednarodni klasifikaciji proizvodov in storitev zaradi registracije znamk 205
1.2.5. Pogodba o pravu znamk 205
1.2.6. Dunajski sporazum o mednarodni klasifikaciji figurativnih elementov znamk 206
1.3. Pravni predpisi EU 206
2. Splošno 206
3. Vrste znamk 208
4. Funkcije znamk 209
5. Pogoji za pridobitev znamke 210
5.1. Uvodna pojasnila 210
5.2. Znak 211
5.3. Jasen in natančen prikaz 212
5.4. Sposobnost razlikovanja 215
6. Absolutni razlogi za zavrnitev registracije znamke 217

6.1. Uvodna pojasnila 217
6.2. Znak ne more biti znamka 218
6.3. Znak je brez slehernega razlikovalnega učinka 218
6.4. Znak je opisen 225
6.5. Znak je generičen. 228
6.6. Pridobljen razlikovalni učinek 229
6.7. Omejitve, ki se nanašajo na oblike in druge značilnosti 231
6.7.1. Splošno. 231
6.7.2. Znak, ki je sestavljen izključno iz oblike ali druge značilnosti blaga 233
6.7.3. Znak, ki je sestavljen iz oblike, ki je nujna za dosego tehničnega učinka 234
6.7.4. Znak, ki je sestavljen iz oblike, ki daje blagu bistveno vrednost 237
6.8. Znak nasprotuje javnemu redu ali morali 239
6.9. Znak zavaja javnost 241
6.10. Znaki, ki vsebujejo ali posnemajo grbe in druge simbole ali imajo poseben javni pomen. 242
6.11. Znak, ki vsebuje registrirano označbo porekla ali geografsko označbo. 244
6.12. Znak, ki vsebuje zaščiten tradicionalni izraz za vina ali zajamčeno tradicionalno posebnost 248
6.13. Znak, ki vsebuje registrirano poimenovanje rastlinske sorte 250
7. Relativni razlogi za zavrnitev registracije znamke 251
7.1. Splošno 251
7.2. Razlog dvojne enakosti. 252
7.3. Razlog podobnosti 254
7.3.1. Uvodna pojasnila. 254
7.3.2. Enakost oziroma podobnost znakov. 254
7.3.3. Enakost oziroma podobnost blaga ali storitev 257
7.3.4. Verjetnost zmede 257
7.3.4.1. Uvodna pojasnila. 257
7.3.4.2. Upoštevna javnost. 257
7.3.4.3. Zmeda glede izvora blaga. 258
7.3.4.4. Vpliv razlikovalnosti prejšnje znamke na ustvarjanje zmede 261

7.4. Znamka ugleda 262
7.4.1. Splošno 262
7.4.2. Ugled znamke 263
7.4.3. Povezava med znamko ugleda in kasnejšim znakom 264
7.4.4. Posebne okoliščine 265
7.4.5. Neupravičen razlog 266
7.5. Pravica na neregistriranem znaku 267
7.6. Zastopniška znamka 270
7.7. Označbe porekla in geografske označbe 271
7.8. Druge prejšnje pravice 272
8. Obseg varstva 273
8.1. Uvodna pojasnila 273
8.2. Pogoji za kršitev 274
8.2.1. Splošno 274
8.2.2. Uporaba enakega ali podobnega znaka 275
8.2.3. Gospodarski promet 275
8.2.4. Uporaba v povezavi z blagom ali storitvijo 276
8.2.5. Uporaba brez dovoljenja imetnika znamke 277
8.2.6. Usmerjanje dejavnosti v državo, kjer je znamka registrirana 277
8.2.7. Primeri kršitev v praksi Sodišča EU 278
8.3. Blago v tranzitu in kršitev znamke 283
8.4. Pripravljalna dejanja 285
8.5. Reprodukcija znamk v slovarjih 286
8.6. Konflikt med dvema znamkama 286
9. Omejitev pravic iz znamke 287
9.1. Uvodna pojasnila 287
9.2. Skladnost z dobrimi poslovnimi običaji 287
9.3. Primeri omejitev pravic iz znamke 288
9.3.1. Uporaba imena, priimka in naslova 288
9.3.2. Uporaba nerazlikovalnega znaka 289
9.3.3. Referenčna uporaba 290
9.3.4. Uporaba znaka pred vložitvijo prijave za registracijo znamke 292
9.3.5. Prejšnja pravica na določenem območju 292
9.3.6. Omejitev kot posledica privolitve 293
9.4. Izčrpanje pravic iz znamke 294

9.5. Posebnosti glede omejitev pravic iz kolektivne znamke 295
10. Kolektivna in certifikacijska ali garancijska znamka 295
10.1. Kolektivne znamke 295
10.2. Certifikacijske znamke 297
11. Prenehanje znamke 298
12. Načini pridobitve znamke 299
12.1. Pridobitev po nacionalni poti 299
12.2. Pridobitev po mednarodni poti na podlagi Madridskega sporazuma 300
12.3. Pridobitev po mednarodni poti na podlagi Protokola k Madridskemu sporazumu 301
12.4. Pridobitev znamke EU 302

POGLAVJE VI

OZNAČBA POREKLA IN GEOGRAFSKA OZNAČBA

1. Pojem in pravni viri 303
1.1. Nacionalni pravni viri 304
1.2. Mednarodni pravni viri 304
1.2.1. Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine 304
1.2.2. Madridski sporazum o zatiranju lažnih ali varljivih označb izvora proizvoda 305
1.2.3. Lizbonski sporazum o varstvu označb porekla in njihove mednarodne registracije 305
1.2.4. Sporazum TRIPS 306
1.3. Pravni viri EU 307
2. Pojem in vrste označb geografskega izvora 307
3. Razmerje med zaščito označb geografskega izvora na ravni EU in nacionalni ravni 311
4. Razlike v primerjavi z drugimi pravicami industrijske lastnine 312
5. Označbe geografskega izvora na ravni EU 314
5.1. Predmet zaščite in pogoji pridobitve 314
5.1.1. Vrste 314
5.1.2. Omejitve glede imen proizvodov 316
5.1.3. Omejitve glede proizvodov 318

5.2. Obseg zaščite 318
5.2.1. Uvodna pojasnila 318
5.2.2. Neposredna ali posredna uporaba za primerljive proizvode in izkoriščanje slovesa 321
5.2.3. Zloraba, posnemanje, navajanje oziroma prikazovanje 324
5.2.4. Napačna ali zavajajoča označba 326
5.2.5. Vsaka druga praksa, ki zavaja glede porekla proizvoda 327
5.2.6. Sekundarna uporaba kot kršitev 328
5.3. Izjeme oziroma omejitve 328
5.4. Nadzor in izvrševanje 329
5.5. Preklic registracije 329
6. Registracija geografskih označb po določbah ZIL-1 330
6.1. Predmet varstva 330
6.2. Razlogi za zavrnitev registracije 330
6.3. Obseg pravic in omejitve 331

POGLAVJE VII

POSTOPEK PRIDOBITVE PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE

1. Splošna pravila za postopke pred URSIL 333
2. Vložitev prijave in prednostna pravica 335
3. Formalni preizkus prijave 337
4. Vsebinski preizkus 340
4.1. Patent 340
4.2. Model 342
4.3. Znamka 342
4.4. Geografska označba 344

POGLAVJE VIII

PRENOS IN ODSTOP UPORABE PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE

1. Med prenosom in odstopom uporabe pravice 345
2. Licenčna pogodba 346
2.1. Pojem in bistvene sestavine licenčne pogodbe 346
2.2. Obličnost licenčne pogodbe 347
2.3. Vrste licenčnih pogodb 349

2.4. DVC kot predmet licenčne pogodbe 352
2.5. Obveznosti pogodbenih strank 354
2.6. Razpolaganje s predmetom licence 355
2.6.1. Podlicenca. 355
2.6.2. Prenos licenčne pogodbe 357
2.7. Prenehanje licenčne pogodbe 358
3. Prisilna licenca 359
3.1. Razlogi za obstoj 359
3.2. Pogoji in značilnosti prisilne licence 360
3.3. Prisilna licenca in javno zdravje 362
3.4. Prisilna licenca in biotehnološki izumi 364

POGLAVJE IX

SODNO VARSTVO PRAVIC INDUSTRIJSKE LASTNINE

1. Splošno. 365
2. Ničnost pravic industrijske lastnine 366
2.1. Uvodna pojasnila 366
2.2. Učinek ničnosti. 368
2.3. Ničnost patenta 369
2.4. Ničnost modela 371
2.5. Ničnost znamke 373
2.5.1. Uvodna pojasnila. 373
2.5.2. Absolutni in relativni razlogi za zavrnitev registracije znamke kot ničnostni razlogi. 374
2.5.3. Slaba vera prijavitelja 375
2.5.3.1. Pojem slabe vere 375
2.5.3.2. Dejavniki, ki kažejo na obstoj slabe vere. 377
2.5.4. Zaščitni mehanizmi v postopku ničnosti znamke. 380
2.5.5. Ničnost kolektivne znamke 382
3. Izpodbijanje pravic 383
3.1. Uvodno 383
3.1. Izpodbijanje pravice do patenta in modela 384
3.2. Izpodbijanje pravice do znamke 384
4. Priznanje pravice izumitelja ali oblikovalca do navedbe 387
5. Razveljavitev znamke. 387
5.1. Splošno 387
5.2. Znamka postane generična 388

5.3. Znamka postane zavajajoča 390
5.4. Dodatni razlogi za izbris kolektivne znamke 392
5.5. Razveljavitev znamke zaradi neuporabe. 392
5.5.1. Splošno. 392
5.5.2. Relevantno obdobje neuporabe 393
5.5.3. Resna in dejanska uporaba 394
5.5.3.1. Uporaba v obdobju petih let. 395
5.5.3.2. Uporaba na območju Republike Slovenije. 395
5.5.3.3. Uporaba v gospodarski dejavnosti 396
5.5.3.4. Uporaba za označevanje izvora blaga 397
5.5.3.5. Uporaba v povezavi z blagom ali storitvami, za katere je znamka registrirana. 399
5.5.3.6. Razveljavitev kolektivne znamke 400
5.5.4. Uporaba znamke v drugačni obliki od registrirane 400
5.5.5. Uporaba izključno za potrebe izvoza 404
5.5.6. Uporaba znamke s soglasjem imetnika znamke 405
5.5.7. Upravičen razlog za neuporabo 405
5.5.8. Delna razveljavitev 407
5.6. Učinek razveljavitve znamke 408

POGLAVJE X

VARSTVO RASTLINSKIH SORT – ŽLAHTNITELJSKA PRAVICA

1. Splošno in viri. 409
2. Rastlinska sorta kot predmet varstva 411
3. Pogoji za pridobitev varstva 412
4. Postopek pridobitve 413
5. Vsebina pravice in obseg varstva 414
6. Prenos in odstop 416
7. Prenehanje pravice 417
8. Razmerje med žlahtniteljsko pravico in patentom 418

POGLAVJE XI

VARSTVO TOPOGRAFIJE POLPREVODNIŠKIH VEZIJ

1. Splošno in viri. 421
2. Predmet varstva 422

3. Pogoji za pridobitev varstva 423
4. Obseg pravic in omejitve. 424
5. Prenos in odstop uporabe. 425
6. Prenehanje pravice 425

POGLAVJE XII
VARSTVO POSLOVNE SKRIVNOSTI

1. Uvodno 427
2. Opredelitev poslovne skrivnosti 429
3. Opredelitev poslovne skrivnosti in dolžnost njenega varovanja v slovenski zakonodaji 431
4. Pridobitev, uporaba in razkritje poslovne skrivnosti 433
5. Tožba zaradi kršitve pravic, povrnitev škode in civilna kazen 435
6. Poslovna skrivnost v konkurenčnem in kazenskem pravu 437
7. Ohranitev zaupnosti poslovne skrivnosti med uradnimi postopki 438

POGLAVJE XIII
AVTORSKO PRAVO: AVTORSKA IN SORODNE PRAVICE

1. Pojem avtorskega prava 443
2. Pravni viri avtorskega prava in prava sorodnih pravic 448
   2.1. Nacionalni pravni viri 448
   2.2. Mednarodnopravni viri 449
      2.2.1. Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (Bernska konvencija) 449
      2.2.2. Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Sporazum TRIPS) 450
      2.2.3. Mednarodna konvencija za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (Rimska konvencija) 451
      2.2.4. Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorski pravici in Univerzalna konvencija 451
   2.3. Viri prava EU 453

3. Javnost in priobčitev javnosti 457
3.1. Uvodno 457
3.2. Priobčitev javnosti 457
3.3. Pravilo nove javnosti 460
3.4. Priobčitev javnosti in geoblokiranje 464
4. Splošni pojmi avtorskega prava 466
4.1. Avtorsko delo 466
4.1.1. Pojem avtorskega dela 466
4.1.2. Predpostavke avtorskega dela 467
4.1.3. Nebistveni znaki avtorskega dela 472
4.1.4. Sestavine avtorskega dela 472
4.1.5. Predelave avtorskih del 474
4.1.6. Zbirke 474
4.1.7. Nevarovana dela 475
4.2. Avtor 477
4.2.1. Opredelitev avtorja in domneva avtorstva . . . 477
4.2.2. Soavtorji 479
4.2.3. Avtorji združenih del 481
4.3. Avtorska pravica 481
4.3.1. Moralne avtorske pravice 482
4.3.1.1. Splošno 482
4.3.1.2. Pravica prve objave 483
4.3.1.3. Pravica priznanja avtorstva 484
4.3.1.4. Pravica spoštovanja dela 485
4.3.1.5. Pravica skesanja 487
4.3.2. Materialne avtorske pravice 489
4.3.2.1. Splošno 489
4.3.2.2. Uporaba avtorskega dela v telesni obliki 490
4.3.2.2.1. Pravica reproduciranja 490
4.3.2.2.2. Pravica distribuiranja 492
4.3.2.2.3. Pravica dajanja v najem 493
4.3.2.3. Uporaba avtorskega dela v netelesni obliki . . 494
4.3.2.3.1. Pravica javnega izvajanja 495
4.3.2.3.2. Pravica javnega prenašanja 495
4.3.2.3.3. Pravica javnega predvajanja s fonogrami in videogrami 495
4.3.2.3.4. Pravica javnega prikazovanja 495
4.3.2.3.5. Pravica radiodifuznega oddajanja 496
4.3.2.3.6. Pravica radiodifuzne retransmisije 496

4.3.2.3.7. Pravica sekundarnega radiodifuznega oddajanja 498
4.3.2.3.8. Pravica dajanja na voljo javnosti 499
4.3.2.4. Uporaba avtorskega dela v spremenjeni obliki 500
4.3.2.4.1. Pravica predelave 501
4.3.2.4.2. Pravice avdiovizualne priredbe 502
4.3.3. Druge avtorske pravice 503
4.3.3.1. Pravica dostopa in izročitve 503
4.3.3.2. Sledna pravica. 504
4.3.3.3. Pravica javnega posojanja 505
4.3.3.4. Pravica do nadomestila 506
5. Avdiovizualna dela in računalniški programi kot posebni vrsti avtorskih del. 507
5.1. Avdiovizualna dela 507
5.2. Računalniški programi 508
5.2.1. Predmet varstva 508
5.2.2. Izključne pravice in omejitve 511
5.2.3. Dekompiliranje. 512
5.2.4. Posebno varstvo 514
5.2.5. Računalniški programi, ustvarjeni v delovnem razmerju ali na podlagi naročila 514
6. Razmerje med avtorsko in lastninsko pravico. 515
6.1. Načelo neodvisnosti in skladnosti 515
6.2. Skupno premoženje zakoncev 516
6.3. Omejitev pravice predelave 517
6.4. Varstvo izvirnika dela 517
7. Časovne omejitve avtorske pravice 518
7.1. Uvod 518
7.2. Posebnosti glede trajanja avtorske pravice pri soavtorjih, anonimnih in psevdonimih delih ter kolektivnih delih 519
7.3. Trajanje avtorske pravice na zbirkah. 520
7.4. Pravica skesanja 521
7.5. Začetek teka rokov. 521
8. Vsebinske omejitve avtorske pravice 521
8.1. Uvod 521

8.2. Pravne podlage za omejitve avtorske pravice v mednarodnih pravnih aktih 524
8.3. Omejitve avtorske pravice v okviru prava EU 526
8.4. Slovenska zakonodaja 528
8.4.1. Uvodno pojasnilo 528
8.4.2. Splošno pravilo za uporabo vsebinskih omejitev (generalna klavzula) 531
8.4.3. Vsebinske omejitve v korist pouka 533
8.4.3.1. Uvod 534
8.4.3.2. Pravica reproduciranja in priobčitve javnosti 535
8.4.3.2.1. Uvodna pojasnila 535
8.4.3.2.2. Vsebinske omejitve v korist »klasičnega« pouka 536
8.4.3.2.3. Vsebinske omejitve v korist pouka na daljavo 538
8.4.3.3. Omejitev pravic izdelovalcev baz podatkov v namen izobraževanja 540
8.4.3.4. Priobčitev javnosti na zaslonih 541
8.4.4. Vsebinske omejitve v korist znanstvenega raziskovanja, razvoja znanosti in umetne inteligence 542
8.4.4.1. Prosto reproduciranje 542
8.4.4.2. Priobčitev javnosti na zaslonih 543
8.4.4.3. Besedilno in podatkovno rudarjenje 543
8.4.5. Vsebinske omejitve v interesu obveščanja (v korist obveščenosti) 547
8.4.5.1. Uvodno 547
8.4.5.2. Reproduciranje v periodičnem tisku in pregledih tiska 548
8.4.5.3. Reproduciranje, predelava in javna priobčitev pri obveščanju javnosti 549
8.4.6. Vsebinske omejitve v korist svobode izražanja in svobode ustvarjalnosti 550
8.4.6.1. Citiranje avtorskih del 550
8.4.6.2. Proste predelave avtorskih del 553
8.4.7. Vsebinske omejitve v korist invalidnih oseb . . 555
8.4.8. Vsebinske omejitve v korist ohranjanja in dostopa do kulturne dediščine 558

8.4.8.1. Uvod 558
8.4.8.2. Reproduciranje avtorskih del za namen ohranjanja kulturne dediščine 559
8.4.8.3. Reproduciranje in dajanje na voljo javnosti osirotelih del 560
8.4.8.4. Reproduciranje del izven pravnega prometa in njihovo dajanje na voljo javnosti 562
8.4.9. Vsebinske omejitve v korist zasebne oziroma lastne uporabe 564
8.4.9.1. Reproduciranje za zasebne namene fizičnih oseb 564
8.4.9.2. Reproduciranje za lastne namene javnih ustanov 565
8.4.10. Vsebinske omejitve v korist javne varnosti in pravosodja 566
8.4.11. Vsebinske omejitve zaradi posebnih interesov javnosti 567
8.4.11.1. Prosta uporaba v korist glavnega predmeta (nebistvena pritiklina) 567
8.4.11.2. Pravica reproduciranja in predelave baze podatkov 567
8.4.11.3. Prosta uporaba v katalogih in drugih promocijskih gradivih 568
8.4.11.4. Prosta uporaba del na splošno dostopnih krajih (svoboda panorame) 569
8.4.11.5. Preizkus naprav 571
8.4.11.6. Tehnološko nujno začasno reproduciranje (izjema spletnega brskanja) 572
9. Deljenje vsebin na spletu 574
9.1. Uvodna pojasnila 574
9.2. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu 575
9.3. Pridobitev dovoljenja 576
9.4. Odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu 577
9.5. Varstvo uporabnikov in omejitve 579
9.6. Obveščanje avtorja 580
9.7. Mehanizem reševanja sporov 580
10. Sorodne pravice 581
10.1. Splošno 581

10.2. Pravice izvajalcev 582
10.3. Pravice proizvajalcev fonogramov 585
10.4. Pravice filmskih producentov. 587
10.5. Pravice RTV-organizacij 588
10.6. Pravice založnikov. 588
10.7. Pravice izdelovalcev baz podatkov. 589
10.7.1. Med avtorsko in sorodno pravico 589
10.7.2. Pojem in varstvo 592
10.7.3. Predmet varstva in pravice. 594
10.7.4. Pravice in obveznosti upravičenih uporabnikov 596
10.7.5. Omejitve pravic izdelovalcev baz podatkov 597
10.8. Pravice založnikov medijskih publikacij 598
10.8.1. Uvodno 598
10.8.2. Omejitve sorodne pravice založnikov medijskih publikacij 601
10.8.3. Pravice avtorjev 604

POGLAVJE XIV

AVTORSKO POGODBENO PRAVO

1. Uvodno 605
2. Splošni del avtorskega pogodbenega prava 607
2.1. Splošno 607
2.2. Obličnost 608
2.3. Temeljni elementi avtorske pogodbe 610
2.4. Vsebinska omejitev prenosa in teorija o pogodbenem namenu prenosa. 613
2.4.1. Izključni in neizključni prenos 614
2.4.2. Obseg prenosa. 615
2.4.3. Nadaljnji prenos 617
2.4.4. Prostorska in časovna omejitev prenosa 617
2.5. Ničnost 618
2.6. Preklic materialne avtorske pravice 620
3. Posebni del avtorskega prava 622
3.1. Založniška pogodba 622
3.2. Pogodba o izvedbi 626
3.3. Pogodba o naročilu avtorskega dela 627
3.4. Pogodba o filmski produkciji 629

4. Proste licence 632
5. Alternativno reševanje sporov 633

POGLAVJE XV

UPRAVLJANJE AVTORSKE IN SORODNIH PRAVIC

1. Splošno 635
2. Pravni viri kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic 637
3. Kolektivno upravljanje 638
3.1. Pojem in začetek 638
3.2. Vrste kolektivnega upravljanja 640
3.3. Pridobitev dovoljenja za kolektivno upravljanje in naloge 642
3.4. Organi upravljanja 643
3.5. Razmerje med člani in kolektivno organizacijo 643
3.6. Razmerje med uporabniki in kolektivno organizacijo . . . 645
3.7. Svet za avtorsko pravo 648
3.8. Izvajanje nadzora nad delovanjem kolektivnih organizacij 649
4. Večozemeljske licence za spletno uporabo glasbenih del 650
5. Reševanje sporov 651

POGLAVJE XVI

PRAVICE INTELEKTUALNE LASTNINE IZ DELOVNEGA RAZMERJA

1. Uvodno 653
2. Pravni viri 654
3. Izumi, ustvarjeni v delovnem razmerju 655
3.1. Vrste izumov, ustvarjenih v delovnem razmerju 655
3.2. Službeni izum – pravice in dolžnosti delojemalca in delodajalca 657
3.2.1. Popolni in omejeni prevzem izuma ter s tem povezane pravice 657
3.2.2. Obveščanje o izumu in varovanje tajnosti 659
3.2.3. Nagrada delojemalcu 660
3.3. Prosti izum 662
3.4. Izumi v javnih visokošolskih in javnih raziskovalnih zavodih 663

3.5. Reševanje sporov med delojemalcem in delodajalcem . . 664
4. Avtorska dela, ustvarjena v delovnem razmerju 665
4.1. Uvodno 665
4.2. Avtorska pravica na avtorskih delih, ustvarjenih v delovnem razmerju 666
4.2.1. Omejena zakonita cesija 666
4.2.2. Posebna ureditev za računalniške programe, baze podatkov in izvedbe 667
4.2.3. Avtorska dela, ustvarjena na univerzi 668

POGLAVJE XVII

UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

1. Uvod. 671
2. Civilnopravni ukrepi. 672
2.1. Tožba zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine 673
2.1.1. Uvodno 673
2.1.2. Legitimacija za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine 676
2.1.3. Vrste varovalnih zahtevkov 679
2.2. Odškodninski zahtevki. 681
2.2.1. O temelju odškodninskopravne obveznosti pri kršitvi pravice intelektualne lastnine 681
2.2.2. Glede povrnitve premoženjske škode 682
2.2.3. Glede povrnitve nepremoženjske škode 683
2.3. Civilna kazen 685
2.4. Verzijski zahtevek. 686
2.5. Procesnopravni vidiki uveljavljanja pravic intelektualne lastnine 688
2.5.1. Uvodno. 688
2.5.2. Začasne odredbe. 688
2.5.2.1. O pomenu in pravni podlagi za izdajo začasnih odredb zaradi kršitve pravice intelektualne lastnine 688
2.5.2.2. Začasne odredbe za zavarovanje nedenarnih zahtevkov 690
2.5.2.2.1. Predpostavke 690
2.5.2.2.2. Dokazni standard 692
2.5.2.2.3. Vsebina začasnih odredb 693

2.5.2.2.4. Izdaja začasne odredbe ex parte 693
2.5.2.3. Začasne odredbe za zavarovanje denarnih zahtevkov 693
2.5.3. Zavarovanje dokazov 694
2.5.3.1. Splošno o zavarovanju dokazov 694
2.5.3.2. Predpostavke 695
2.5.3.3. Oblike zavarovanja 696
2.5.3.4. Predlog za zavarovanje dokaza 696
2.5.4. Dolžnost obveščanja 697
3. Kazenski ukrepi 697
3.1. Kazenskopravno varstvo avtorske in sorodnih pravic . . . 697
3.2. Kazenskopravno varstvo pravic industrijske lastnine . . . 699
4. Upravni ukrepi 700
4.1. Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov 700
4.2. Ukrepi Tržnega inšpektorata RS 701

POGLAVJE XVIII

INTELEKTUALNA LASTNINA V ČEZMEJNIH SPORIH

1. Uvod 703
2. Mednarodna pristojnost 705
2.1. Pravni predpisi 705
2.2. Mednarodna pristojnost v sporih glede veljavnosti pravic intelektualne lastnine 708
2.3. Mednarodna pristojnost v sporih glede imetništva pravic 711
2.4. Mednarodna pristojnost v sporih iz pogodbenih razmerij 712
2.5. Mednarodna pristojnost v sporih glede kršitve pravic intelektualne lastnine 713
2.5.1. Splošno 713
2.5.2. Pristojnost po kriteriju škodnega dogodka 714
2.5.3. Kršitev pravic intelektualne lastnine prek spleta 715
2.5.4. Veljavnost pravice intelektualne lastnine kot sredstvo obrambe 718
2.5.5. Več kršiteljev pravic intelektualne lastnine 719
3. Kolizijska pravila in uporaba merodajnega prava 721

3.1. Pravni predpisi 721
3.2. Imetništvo, obstoj, veljavnost in prenehanje pravic intelektualne lastnine 721
3.3. Spori iz pogodbenih razmerij, povezanih s pravicami intelektualne lastnine 722
3.3.1. Kolizijska pravila v Uredbi 593/2008. 722
3.3.2. Kolizijska pravila v ZMZPP 726
3.4. Kršitev pravic intelektualne lastnine 727
3.4.1. Kolizijska pravila v Uredbi 864/2007 727
3.4.1.1. Uvodno 727
3.4.1.2. Kršitev nacionalnih pravic intelektualne lastnine. 728
3.4.1.3. Kršitev enotnih pravic EU 730
2.4.2. Kolizijska pravila v ZMZPP 732

POGLAVJE XIX
PRIHODNOST PRAVA INTELEKTUALNE LASTNINE 735

LITERATURA 741

STVARNO KAZALO . . . . . .

PREDGOVOR K DRUGI, SPREMENJENI IN DOPOLNJENI IZDAJI

Pred vami je druga, prenovljena in dopolnjena izdaja knjige *Pravo intelektualne lastnine*. Od leta 2023, ko je bila objavljena prva izdaja, so se na področju prava intelektualne lastnine zgodile številne pomembne zakonodajne, tehnološke in druge spremembe, zaradi katerih je bilo treba posamezne vsebine ponovno preučiti, posodobiti in nadgraditi. Nova izdaja upošteva aktualne normativne spremembe, zlasti noveli Zakona o industrijski lastnini ZIL-1F in ZIL-1G, ter nove pravne akte Evropske unije, ki spreminjajo ureditev nekaterih pravic intelektualne lastnine, (kot sta model in geografska označba). Vključuje tudi novejšo slovensko in sodno prakso Evropske unije ter prinaša novo poglavje z naslovom *Intelektualna lastnina v čezmejnih sporih*.

Pravice intelektualne lastnine so po svoji naravi teritorialne, njihovo ustvarjanje in izkoriščanje pa vse pogosteje potekata v čezmejnem okolju. Zaradi digitalizacije in globalnega pretoka blaga, storitev ter informacij se spori s področja intelektualne lastnine pogosto nanašajo na več držav hkrati, kar odpira vprašanja mednarodne pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja sodnih odločb. Razumevanje teh vprašanj je ključno za učinkovito varstvo pravic intelektualne lastnine v mednarodnem prostoru. Prav zato smo avtorice v knjigo vključile to novo poglavje, ki obravnava ta vse pomembnejši vidik in dopolnjuje celovito predstavitev in analizo obravnavane tematike.

Pri pripravi druge izdaje smo si avtorice prizadevale ohraniti temeljno zasnovo in sistematičnost prve izdaje, hkrati pa posamezna poglavja vsebinsko poglobiti, dopolniti z novimi pravnimi viri in sodno prakso ter jih prilagoditi aktualnim vprašanjem pravne teorije in prakse. Celotno besedilo je bilo ponovno pregledano in mestoma vsebinsko preoblikovano, da bi bralcu ponudilo jasen, sistematičen in celovit pregled tega obsežnega ter dinamičnega pravnega področja. Avtorice upamo, da bo tudi prenovljena izdaja predstavljala uporabno strokovno pomoč vsem, ki jih obravnavana tematika zanima ali jo pri svojem delu uporabljajo.

Tudi ob drugi izdaji knjige se zahvaljujemo doc. dr. Špelci Mežnar in prof. dr. Draganu Zlatoviću za recenziji, Nikoli Jovanoviću za pomoč pri stvarnem kazalu, našim otrokom Katarini Margit Keresteš, Luku in Emi Kos ter Gaji Zirnstein pa za njihove čudovite risbice, ki krasijo tudi naslovnico te izdaje. Hvala, ker ste ji dodali svoj košček ustvarjalnosti!

Avtorice

PREDGOVOR K PRVI IZDAJI

Ker je v knjigi, ki je pred vami, ogromno vprašanj (ter še več odgovorov in pojasnil), naj se tudi predgovor začne z vprašanjem.

Ali ste vedeli, da je prvi znani avtor na svetu bila ženska? Ime ji je bilo Enheduanna, kar v slovenskem prevodu pomeni Nebeški okras. Živela je v antični Mezopotamiji, bila je princesa, svečenica in pesnica. Napisala je več literarnih del, med njimi tudi dve himni, ki sta bili posvečeni mezopotamski boginji ljubezni Inanni. Enheduanna je himnama dodala izjavo o izvirnosti in avtorstvu: »*Te ploščice je sestavila Enheduanna. Moj Kralj, ustvarila sem nekaj, česar ni ustvaril še nihče pred menoj.*«[*] Avtorice te knjige smo ponosne, da nadaljujemo njeno izročilo.

Knjiga *Pravo intelektualne lastnine* je prvo delo v slovenskem prostoru, ki v celoti in sistemsko obravnava področje prava intelektualne lastnine. Zajema različne pravice, ki jim je skupno, da varujejo nematerialne (netelesne) dobrine, kot so izumi, znaki, pesmi, besedila, informacije, izvedbe, fonogrami in drugo. V zvezi z njimi se primarno postavljata predvsem dve osnovni vprašanji. Prvo je, ali je neka stvaritev sploh lahko predmet pravnega varstva, in drugo, s katero obliko pravnega varstva (pravico) je lahko varovana in kakšen je obseg tega varstva. Gre za pomembni vprašanji, ki vplivata na to, ali uporabniki (torej mi vsi) neko stvaritev uporabljamo zakonito.

Ta knjiga zasleduje predvsem naslednje cilje. Prvič, na čim preprostejši in razumljiv način predstaviti bralcu ključne koncepte prava intelektualne lastnine, vključno s pravnimi predpisi na nacionalni in mednarodni ravni ter ravni EU ter tudi s sodno in drugo prakso, s katerimi se oblikuje to pravno področje.

[*] Pryke, 2019.

Zato vsako poglavje vsebuje seznam in kratko razlago predpisov, v katerih se posamezna pravila, pomembna za dotično poglavje, nahajajo. Drugič, prek poglobljene analize pravnih pravil in sodne prakse bralcu omogočiti razumevanje in njihovo pravilno uporabo. Tretjič, seznaniti bralca z različnimi pravicami intelektualne lastnine in predmeti njihovega varstva ter tudi z obsegom varstva. In četrtič, prispevati k prepoznavanju in razumevanju pravic intelektualne lastnine, predvsem k njihovemu večjemu spoštovanju v vsakodnevni praksi.

Knjiga v 19 poglavjih zajema celotno področje prava intelektualne lastnine, vključno s pravicami *sui generis* (integrirana vezja in nove sorte rastlin) ter z varstvom poslovnih skrivnosti. Obravnava njihove tako vsebinske kot tudi postopkovne vidike. Uvodu v pravo intelektualne lastnine sledi analiza pravic industrijske lastnine (patenta, dodatnega varstvenega certifikata, modela, znamke in geografske označbe). Varstvo pred nelojalno konkurenco, ki je prav tako del prava intelektualne lastnine, ni predmet posebnega poglavja, a ga v temeljnih orisih obravnavamo v uvodnem poglavju. V poglavjih sedem, osem in devet opisujemo postopek pridobitve pravic industrijske lastnine, njihov prenos in odstop uporabe ter sodno varstvo. Deseto in enajsto poglavje sta namenjena predstavitvi dveh posebnih (*sui generis*) pravic intelektualne lastnine: varstvu rastlinskih sort (žlahtniteljska pravica) in varstvu integriranih vezij. V dvanajstem poglavju obravnavamo še varstvo poslovnih skrivnosti. Sledi trinajsto poglavje o avtorskem pravu oziroma avtorski in sorodnih pravicah, v katerem so zajeti temeljni pojmi avtorskega prava, vsebinske omejitve in predstavitev posameznih sorodnih pravic. Avtorsko pogodbeno pravo analiziramo v štirinajstem poglavju ter kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic v petnajstem. Temu sledita še dve poglavji, v katerih obravnavamo tematike, ki ne spadajo zgolj na področje avtorskega prava, temveč tudi na področje prava industrijske lastnine. To sta šestnajsto in sedemnajsto poglavje glede ureditve pravic intelektualne lastnine na stvaritvah, ki nastanejo v delovnem razmerju pri delodajalcu, ter uveljavljanje pravic intelektualne lastnine glede zahtevkov, ki jih lahko uveljavljajo imetniki pravic intelektualne lastnine proti kršiteljem. Z zadnjim, osemnajstim poglavjem zaključujemo besedilo knjige s temeljnimi poudarki ureditve tega pravnega področja in trendi v prihodnosti.

Avtorice smo želele oblikovati besedilo na način, ki bralca pritegne, zato smo začetek vsakega poglavja oziroma tudi odseka posameznega poglavja začele z vprašanji, ki se nanašajo na povsem življenjske primere oziroma težave. Gospodarskim subjektom smo nadele imena slovenskih rek in potokov (zagotovo smo jih več tudi nenamerno izpustile), fizičnim osebam pa nekaj lepih slovenskih imen. Pri navajanju pravnih predpisov EU smo uporabile zgolj številke direktiv oziroma uredb. Ker se zavedamo, da zgolj navedba številk pravnih predpisov ni

najboljša izbira, je na začetku knjige seznam pravnih predpisov EU z njihovo navedbo v celoti po kronološkem zaporedju, kar olajša branje in razumevanje.

V času izdaje knjige je v zakonodajnem postopku Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o industrijski lastnini (ZIL-1F), katerega glavni vsebinski poudarki so v ureditvi upravnih postopkov razveljavitve znamke in postopkov ugotovitve ničnosti znamke, uskladitev z nekaterimi določbami Evropske patentne konvencije o pogojih za podelitev patenta ter uskladitev z določbami Sporazuma o enotnem sodišču za patente, ki določajo pravice iz patenta in omejitev teh pravic. Te predlagane novosti so v knjigi obravnavane, ne pa tudi druge predlagane spremembe tega zakonodajnega predloga, ki so predvsem postopkovne in izvedbene narave in ne posegajo v vsebino knjige ter njen koncept.

Prepričane smo, da vam bo knjiga pomagala odgovoriti na številna vprašanja, ki se vam glede intelektualne lastnine zastavljajo, ter da bo služila kot koristen pripomoček pri študiju in delu. Najlepše in najdragocenejše plačilo za ves trud, ki smo ga avtorice v knjigo vložile, pa je zagotovo njen prispevek v slovensko zakladnico znanja.

Zahvaljujemo se ustavni sodnici doc. dr. Špelci Mežnar in prof. dr. Draganu Zlatoviću za recenzijo knjige, prof. dr. Bojanu Pretnarju za pripravo besedila »Knjigi na pot«, sodniku Sodišča EU dr. Marku Ilešiču in sodnici Vrhovnega sodišča RS dr. Ani Božič Penko za odzive ter Izi Beširević za pripravo stvarnega kazala.

Posebej se zahvaljujemo tudi svojim otrokom Katarini Margit Keresteš, Luku in Emi Kos ter Gaji Zirnstein, mladim avtorjem, ki so s svojimi čudovitimi avtorskimi deli obogatili naslovno stran knjige.

Iskrena hvala!

Avtorice

RECENZIJI

Avtorice dr. Martina Repas, dr. Maja Ovčak Kos in dr. Elizabeta Zirnstein so mi tudi ob drugi, spremenjeni in dopolnjeni izdaji zaupale ugledno nalogo napisati recenzijo monografije *Pravo intelektualne lastnine*. Že prva izdaja iz leta 2023 je zapolnila pomembno vrzel v slovenski pravni literaturi: z njo smo dobili prvo celovito znanstveno monografijo v slovenskem jeziku, ki sistematično in poglobljeno obravnava celotno področje prava intelektualne lastnine. Druga izdaja pomen in uporabnost tega dela še utrjuje.

Ne gre zgolj za ponatis ali tehnično osvežitev prvotnega besedila. Prenovljena izdaja upošteva spremembe nacionalne zakonodaje, nove evropske pravne vire in razvoj sodne prakse ter dodatno osvetljuje aktualna doktrinarna in praktična vprašanja. Takšna posodobitev je na področju, ki je izrazito vpeto v mednarodno okolje, na ravni Evropske unije močno harmonizirano in hkrati podvrženo hitrim tehnološkim spremembam, malone nujna in vselej dobrodošla. Avtorice spremembe domačega prava prepričljivo umeščajo v širši evropski in mednarodni normativni okvir, posebno vrednost pa delu daje bogata sodna praksa, vključno z judikaturo Sodišča Evropske unije.

Monografija ohranja premišljeno in pregledno sistematiko. Celovito obravnava pravice industrijske lastnine in druge posebne oblike varstva ter avtorsko in sorodne pravice, skupaj s postopki njihove pridobitve, prenosom, gospodarskim izkoriščanjem in sodnim varstvom. Posebna odlika dela je, da se ne ustavi pri predstavitvi veljavnih pravil, temveč bralcu pomaga razumeti njihov namen, razvoj in uporabo. To je posebej dragoceno pri sodobnem avtorskem pravu, ki se zaradi digitalizacije, interneta in novih načinov ustvarjanja ter razširjanja vsebin vse težje razlaga zgolj s tradicionalnimi pravnimi koncepti.

Avtorice so zahtevno in heterogeno materijo obdelale sistematično, znanstveno temeljito in hkrati izrazito praktično. V knjigi je veliko primerov iz prakse; teoretične razlage praviloma spremljajo konkretni življenjski primeri, kar tudi zahtevnejše institute približa bralcu. Prav preplet normativne analize, sodne prakse in praktičnih problemov omogoča, da monografija ni le pregled prava intelektualne lastnine, temveč uporaben pripomoček pri njegovem razumevanju in uporabi. Jezik je tekoč, jasen in razumljiv, ne da bi bila zaradi tega kakorkoli okrnjena visoka strokovna raven dela.

Monografija je nedvomno izvrsten pripomoček za študente, odvetnike, patentne zastopnike, raziskovalce, sodnike in druge pravne praktike, pa tudi za vse, ki se z intelektualno lastnino srečujejo pri svojem delu. Zaradi prijaznega sloga in

številnih praktičnih ponazoritev je dostopna tudi širšemu krogu zainteresiranih bralcev.

Delo odlikujejo izjemna strokovnost, sistematičnost in poglobljeno poznavanje zakonodajnih in teoretičnih podlag, evropskega in mednarodnega prava ter sodne in poslovne prakse. Druga, spremenjena in dopolnjena izdaja obenem potrjuje, da avtorice sledijo hitremu razvoju tega pravnega področja in njegovim številnim izzivom. Temeljno sporočilo monografije pa vendarle ostaja nespremenjeno: znanje in ustvarjalnost, naj bosta na tehničnem, umetniškem ali drugem ustvarjalnem področju, si zaslužita pravno zaščito in spoštovanje.

Tudi drugo, spremenjeno in dopolnjeno izdajo monografije Pravo intelektualne lastnine zato toplo priporočam v branje.

doc. dr. Špelca Mežnar

Celje, 23. septembra 2026

* * *

Znanstvena monografija avtoric dr. Martine Repas, dr. Maje Ovčak Kos in dr. Elizabete Zirnstein z naslovom *Pravo intelektualne lastnine* iz leta 2023 je bila takrat in je še danes temeljno in prvo sistematično delo na slovenskem (in širšem) območju, ki celovito obravnava to izjemno dinamično področje prava.

Že pri prvi izdaji te hvalevredne knjige je bila naloga avtoric poskusiti ustvariti delo, ki ne bo zgolj pregled veljavnih pravnih virov na tem področju, temveč predvsem delo, ki bo pomagalo pri razumevanju bistva intelektualne lastnine ter obvladovanju ključnih pravic, institutov in kategorij. Avtorice so odlično uresničile zastavljeno nalogo ter izjemno zapleteno in heterogeno materijo obravnavale sistematično, izvirno in pregledno. Ob tem so upoštevale nenehen in (pre)hiter razvoj digitalnih tehnologij ter izzive, ki jih ta razvoj prinaša v zvezi z uresničevanjem pravic intelektualne lastnine v digitalnem okolju. Poleg tega so izjemno natančno analizirale vpliv evropskih uredb in direktiv na nacionalno pravo, kar ima za področje, ki je skoraj v celoti harmonizirano na ravni Evropske unije, ključni pomen.

Pred nami je druga izdaja, ki ni zgolj spremenjena in usklajena z novelirano nacionalno zakonodajo ter novimi evropskimi pravnimi viri, temveč je tudi zares praktično in uporabno branje. Njena največja vrednost je v pristopu in načinu obravnave odprtih doktrinarnih in praktičnih vprašanj ter v predstavitvi

natančnih odgovorov, skupaj s pregledom sodnih odločitev in drugih načinov varstva, kar je v pravni literaturi novost.

Temeljna značilnost knjige je zagotovo resna, vsestranska in poglobljena znanstveno-strokovna obravnava področja prava intelektualne lastnine, pri čemer se stališča iz slovenske zakonodaje primerjajo s tujo zakonodajo, mednarodnimi konvencijami in pogodbami, zlasti z evropskim pravom in – kar posebej poudarjam – z bogato sodno prakso. Prav tako so predstavljena in razčlenjena stališča domačih ter referenčnih tujih avtorjev s tega in sorodnih področij.

Avtorice so obravnavale novosti nacionalne zakonodaje na področju prava intelektualne lastnine ter poleg tega opozorile tudi na novejše evropske pravne vire, kar knjigi daje pečat aktualnosti in edinstvenosti, ter jo tako uvršča med najkakovostnejše novejše izdaje evropske pravne literature na tem področju. Vsem, ki se ukvarjajo s preučevanjem prava intelektualne lastnine, je to delo kažipot, kako to področje tudi v drugih okoljih kompleksno in celovito obravnavati s sodobnim pristopom ter z učinkovitim prepletom teoretičnih in praktičnih vidikov. Delo je tako nepogrešljiv učbenik za vse teoretike in praktike, znanstvena monografija in praktikum.

Knjigo avtorice namenjajo vsem, ki se ukvarjajo s pravnim varstvom pravic intelektualne lastnine, bodisi da sodelujejo v gospodarskih in trgovinskih tokovih, pri teoretičnem preučevanju prava intelektualne lastnine ali v postopkih pridobivanja oziroma varstva teh nematerialnih pravic (trgovci, zastopniki na področju prava industrijske lastnine, odvetniki, cariniki, policisti, inšpektorji, drugi državni uradniki, državni tožilci, notarji, sodniki, pravniki v gospodarstvu, študenti in drugi).

Zato jo toplo priporočam strokovni in znanstvenopravni javnosti v upanju, da bo, osvežena oziroma spremenjena in dopolnjena, prispevala k še boljšemu poznavanju predpisov, razumevanju pojma in funkcije prava intelektualne lastnine ter posebnega varstva posameznih oblik, pa tudi k ustvarjanju pogojev za preprečevanje, odpravljanje in reševanje vse pogostejših sporov na tem področju.

izv. prof. dr. sc. Dragan Zlatović

Šibenik, 12. septembra 2026